

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
Správa Tatranského národného parku
Ul. Kapitána Nálepku č. 2, 059 21 Svit

V Poprade, 29. november 2021

Vec

Odpoveď na list Správy TANAP-u s označením TANAP/1368-003/2021

Vážený pán Majko,

na jednej strane ďakujeme za Vaš list, na druhej strane nerozumieme, prečo nás v ňom ako občianske združenie v podstate obviňujete a tvrdíte, že údaje uvádzame nepravdivé skutočnosti a naznačujete, že podľa Vás skresľujeme alebo zatajujeme nejaké skutočnosti a fakty. Musíme konštatovať, že opak je pravdou, nie naše združenie uvádza nepravdivé skutočnosti, ale vo Vašom liste zo dňa 18.11.2021 **sú uvedené viaceré zavádzajúce alebo účelové tvrdenia, ktoré sa nezakladajú na pravde**. Vaš list sa snaží vzbudiť nedôveru k predstaviteľom nášho združenia a **odpútať pozornosť od kľúčových problémov**. Pritom našou snahou nie je nikoho osobne a účelovo obviňovať, ale **identifikovať procesné aj vecné zlyhania kompetentných inštitúcií a dožadovať sa nápravy**. Máme pocit, že vecnú diskusiu k definovaným problémom, ktorú sme iniciovali, otáčate k osobným útokom na predstaviteľov nášho združenia. Nateraz nebudeme polemizovať ohľadne, či existujú stanoviská Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky Správy Tatranského národného parku (ďalej Správa TANAPu), že táto v nich požadovala posudzovanie strategických dokumentov podľa zákona o EIA. Ich rozsah a obsah si zaslúži samostatnú analýzu. Zameriame sa na hlavné vyjadrenia z Vášho listu a dáme naše vysvetlenie a dôkazy.

Vo Vašom liste ste uviedol, že máte výhradu, že sme mali úmyselne vynechať a neuviesť v našej reakcii lokalitu L zo zmien a doplnkov č. 2 ÚP Gánovce, keďže v stanovisku TANAP/119/2014 Správy TANAPu je uvedené, že navrhuje lokality K a L ďalej posudzovať zmysle zákona o EIA a my sme v našom liste spomenuli len na lokalitu K. **Inými slovami, podľa Vás sme mali mať úmysel zatajiť, že v danej lokalite L stojí rodinný dom predstaviteľov nášho združenia a že sme akoby mali mať osobnú výhodu, že nedošlo k posudzovaniu vplyvov podľa zákona EIA v lokalite L.**

Aj my sa môžeme oprávnene pýtať, že prečo Správa TANAPu nebola v stanovisku TANAP/119/2014 dôsledná a nemala k lokalite M pripomienky, aj keď aj táto je v tesnom susedstve Gánovského potoka a ako lokality K a L bola zmenou č. 2 ÚP Gánovce vyňatá z krajinného celku KC9. Je Správa TANAPu toho názoru, že výstavba v lokalite M nemôže mať vplyv na územie Európskeho významu Gánovské slanská, a že platí, že v nive potoka majú možný vplyv len zmeny na jednom brehu a výstavba na druhom brehu toho istého potoka už vplyvy nemá?

Ak nie je z Vašej strany v tomto prípade celá táto argumentácia účelová na zdiskreditovanie predstaviteľov nášho združenia a preverovanie vlastníkov parciel a kontrola dát z katastra nehnuteľnosti je bežnou súčasťou práce Správy TANAPu, tak prosíme vysvetlite všetkým **ako je možné, že Správa TANAPu v roku 2014 požadovala bez preverenia si aktuálneho stavu v lokalite L v Gánovciach posudzovanie vplyvov na životné prostredie, tzv. SEA, v ktorej už bolo v roku 2010 vydané právoplatné územné rozhodnutie a stavebné povolenie a rodinný dom, ktorý spomínate tam už niekoľko rokov stál?** Obec Gánovce, s kladnými stanoviskami v tom čase Obvodného úradu životného prostredia v Poprade, vydala stavebné povolenie v rozpore s územným plánom, ktorý sama schválila v roku 2008. **Otázkou je, prečo v územnom konaní v roku 2010 to nik nepreveroval a si to nik z kompetentných v tom čase nevšimol?**

Ako je možné, že ani Správa TANAPu **vec nepreverovala a prečo ani Správa TANAPu nepodala podnet na nezákonný stav a poškodenie biotopu, ktorý vznikol chybným konaním stavebného úradu obce Gánovce?** Pravdou totiž je, že zahrnutie lokality L do územného plánu zmenou ÚP č. 2 v roku 2014 malo účel práve dať nezákonný stav do poriadku a nie sa vyhnúť posudzovaniu vplyvov na životné prostredie. **Preto prosím vysvetlíte akú zhodu okolností ste mal na mysli, že zákonnými vlastními viacerých pozemkov v lokalite L sú predstavitelia občianskeho združenia Machaon International a v čom títo vlastníci podľa Vás vo svojom konaní pochybili, keď si na jednej z parciel postavili svoj dom na základe právoplatného stavebného povolenia?** Ako prílohu tohto nášho listu prikladáme uvedené stavebné povolenie z roku 2010, kde v časti odôvodnenie je uvedené, že umiestnením stavby nie sú ohrozené práva a oprávnené záujmy účastníkov spojeného územného a stavebného konania. Stavebný úrad Gánovce v konaní nezistil dôvody, ktoré by bránili povoleniu stavby. Proti tomuto povoleniu sa nik neodvolal.

Na príklade zmien a doplnkov č. 2 územného plánu z Gánoviec si však dovolíme poukázať na závažnejšie skutočnosti a ilustrovať veľmi vážne systémové zlyhanie Správy TANAPu. Svojím stanoviskom TANAP/119/2014, ktorý ste dal ako prílohu k Vašmu listu s označením TANAP/1368-003/2021, k zmenám a doplnkom č. 2 ÚP Gánovce Správa TANAPu v princípe preukázala svoju odbornú nekompetentnosť a neznalosť zákona o EIA, lebo navrhovala orgánu ochrany prírody, aby postupoval v rozpore so zákonom o EIA.

Zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov pozná len dva typy procesných postupov posudzovania vplyvov na životné prostredie, buď sa postupuje podľa druhej časti zákona v zmysle § 4 až § 17, čo je tento prípad, že sa má posudzovať návrh strategického dokumentu alebo jeho zmena, čo je aj návrh zmien a doplnkov územného plánu. V správnom konaní sa postupuje od § 18 podľa tretej časti zákona, ktorej predmetom je posudzovanie vplyvov navrhovanej činnosti (investičného zámeru, projektu, stavby a pod.) alebo jej zmeny, čo tento prípad nie je.

Príslušný orgán, v tom čase Okresný úrad Poprad, nemohol postupovať podľa § 18 ods. 12 zákona o EIA ako je uvedené vo Vašom stanovisku, lebo a) taký odsek v danom paragrafe dnes nie je a b) ak sa aj jednalo, že v tom čase bol súčasťou a bol v niektorej z početných noviel zákona medziasom zrušený, pri SEA príslušný orgán musí postupovať podľa druhej časti zákona, zisťovacie konanie sa uskutoční podľa § 7 a tento orgán mohol uplatniť len § 4 ods. 3 zákona o EIA a avšak nemohol súbežne alebo alternatívne postupovať podľa tretej časti zákona podľa § 18 ako navrhovala Správa TANAPu vo svojom stanovisku.

Tiež si treba všimnúť, že v Vašom stanovisku sa používa slovné spojenie **“Správa TANAPu navrhuje ... prípadne...”** a **nie slovné spojenie “Správa TANAPu požaduje”** uplatniť § 4 ods. 3 zákona o EIA, teda bol vyslovený len vágny návrh, nie jednoznačná požiadavka posudzovať vplyvy na životné prostredie podľa § 4 ods. 3 zákona o EIA a ten návrh sa vzťahoval len na lokality K a L. V tejto súvislosti musíme poznamenať, že selektívne posudzovanie vplyvov lokalít územného plánu, teda **posudzovanie vplyvov vybranej časti návrhu strategického dokumentu zákon o EIA nepozná** a preto príslušný orgán ani nemohol na stanovisko Správy TANAPu prihliadať, lebo jej požiadavka posudzovať výhradne lokality K a L je nad rámec zákona. Zákon pozná len možnosť, že sa **strategický dokument posudzuje ako celok** alebo sa neposudzuje vôbec. V stanovisku TANAP/119/2014 požiadavka Správy TANAPu, že požaduje posudzovanie vplyvov návrhu strategického dokumentu zmien a doplnkov č. 2 ÚP Gánovce ako celku nebola vyslovená, takže príslušný štátny orgán nepochybil, keď celkovo vyhodnotil, že Správa TANAPu posudzovanie vplyvov návrhu strategického dokumentu zmien a doplnkov č. 2 ÚP Gánovce nepožadoval, lebo túto požiadavku vo svojom stanovisku jednoznačne neuviedla (dôkaz stanovisko TANAP/119/2014). V uvedených skutočnostiach treba hľadať príčinu, prečo orgán štátnej správy stanovisko Správy TANAPu ignoroval a na jeho základe logicky nepožadoval posudzovanie vplyvov v lokalite L v Gánovciach. Preto máme za preukázané, že neexistuje žiadna prepojenosť s našim združením a jeho predstaviteľmi a faktom, že sa posudzovanie vplyvov v lokalite L pri zmene a doplnkoch č. 2 ÚP Gánovce nerealizovalo.

Ak Správa TANAPu postupovala aj v iných prípadoch a lokalitách v území vo svojej pôsobnosti, ako ilustrujeme na príklade z roku 2014 v Gánovciach, **teda vo svojich odborných stanoviskách navrhovala len selektívne posudzovanie lokalít vybraných v rámci zmien a doplnkov územných plánov vo svojej pôsobnosti, vedome alebo nevedome, nekonala v súlade so zákonom o EIA a tým mohla svojím postupom mariť, aby sa strategické posudzovanie vplyvov vôbec v daných prípadoch a lokalitách uskutočnilo.**

Vynára sa opravená a principiálna otázka, **že či pracovníci Správy TANAPu majú v uplatňovaní zákona o EIA odbornú spôsobilosť** a či jednotliví zamestnanci, ktorí vypracovávajú stanoviská, absolvovali odborné školenia na uplatňovanie zákona o EIA, lebo sa javí, že neznalosťou zákona a jeho nesprávnym uplatňovaním Správa TANAPu prispieva, že sa posudzovanie vplyvov na životné prostredie nevyužíva v takej miere, aby bol naplnený účel zákona o EIA (prispieť k integrácii environmentálnych aspektov do prípravy a schvaľovania strategických dokumentov so zreteľom na podporu trvalo udržateľného rozvoja) a ako by bolo v regióne so vzácnym územím Tatranského národného parku potrebné.

Požadujeme, aby ste informovali nás a Vašich nadriadených, ktorí sú súčasťou tejto korešpondencie, o tom či zamestnanci Správy TANAPu majú odbornú spôsobilosť a absolvovali odborné školenie pre správne uplatňovanie zákona o EIA, ktoré Ministerstvo životného prostredia SR v spolupráci so SAŽP pravidelne organizuje. Alebo nikto z kompetentných doposiaľ neuvažoval o možnosti, že pre neznalosť správnej aplikačnej praxe uplatňovania zákona o EIA zamestnanci Štátnej ochrana prírody SR môžu **vydávať nekvalifikované a teda neefektívne stanoviská**, ktoré neplnia účel odborne a vecne zabezpečovať záujmy ochrany prírody a krajiny v procese územného plánovania?

Bolo by tiež zaujímavé sa dozvedieť, **či generálne riaditeľstvo ŠOP SR alebo priamo Ministerstvo životného prostredia SR za posledných desať rokov vykonalo kontrolu na úseku vecnej správnosti a zákonnosti odborných stanoviská vydaných Správou TANAPu**, lebo je smutnou vizitkou Slovenskej republiky, že túto úlohu štátu supľujú vo veľkej miere občania a občianské združenia. **Nie je chybou, že nikto z kompetentných stanoviská Správy TANAPu systematicky nemonitoruje? Možno nastal vhodný čas, aby sa takáto hĺbková kontrola v blízkej budúcnosti realizovala, aby sa odhalili všetky možné nedostatky a došlo k náprave a skvalitneniu odbornej práce Správy TANAPu a to osobitne v situácii, keď približne jedna tretina ochranného pásma TANAPu je už v územných plánoch schválená na zástavbu.**

Tiež ste vo Vašom liste zo dňa 18.11.2021 účelovo a neodôvodnene uviedli, že sa občianske združenie Machaon International nezúčastnilo žiadneho konania súvisiaceho s plánovanou výstavbou v podhorí Tatier. Keďže Správa TANAPu nie je orgánom ochrany prírody, odkiaľ máte vedomosť, či sa občianske združenie Machaon International do nejakých konaní zapája alebo nie? Je bežnou praxou Správy TANAPu, že využíva zákon č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám, aby lastrovala účastníkov jednotlivých konaní?

Naše združenie sa aktívne už 9 rokov zapája do ochrany prírody v Gánovciach a ich širšom okolí, preto ako príklad našej účasti v konaniach s plánovanou výstavbou v podhorí Tatier predkladáme naše vyjadrenia z roku 2014, kde sme boli účastníkom procesu prerokovania návrhu zmien a doplnkov č. 2 ÚP Gánovce a aj naša angažovanosť prispela, **že lokalita K v priestore KC9 bola zo zmien a doplnkov č. 2 ÚP Gánovce nakoniec vyňatá.** V prílohách prikladáme naše listy, prečo nesúhlasíme s výstavbou v lokalite K, adresované príslušným orgánom a poslancom obecného zastupiteľstva, ktoré o danej veci rozhodovali a ako dôkaz, **že Vaše zovšeobecnenie v liste z 18.11.2021 nie je pravdivé.**

Na druhej strane v minulosti sme nemali kapacitu a sme nevideli ani dôvod, aby naše združenie aktívne využívalo možnosť podľa § 82 ods. 6 zákona č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny. Mali sme doposiaľ za to, že príslušné orgány štátnej správy a iné štátne organizácie vrátane Správy TANAPu zabezpečujú ochranu prírody a krajiny v tatranskom regióne v dostatočnej miere. **Bohužiaľ situácia, že v našom regióne sa v podstate nevykonáva SEA, a skôr kompetentné inštitúcie**

hľadajú spôsoby ako sa tomuto procesu vyhnúť, nás presvedča o opaku. Ďakujeme Správe TANAPu za upozornenie na možnosť využitia § 82 ods. 6 zákona č. 543/2002, nie je vylúčené, že túto možnosť v budúcnosti využijeme.

Súhlasíme s Vami, že konkrétne v Gánovciach v doline Gánovského potoka v krajinnom celku označenom KC9 sú zachovanie koridorov migrácie, resp. vzhľadu cennej krajiny veľmi dôležité, ale pre zachovanie predmetu ochrany Prírodnej pamiatky Briežky a územia NATURA 2000 SKUEV0139 Gánovské slaniská (obe lokality majú charakter mokrade) a pre účel vypracovania Programu starostlivosti pre oba chránené územia, je nevyhnutné detailne poznať hydrický režim celého spádového územia, čo je možné zistiť len fyzickým hydrogeologickým prieskumom, ktorý doposiaľ nikto nevykonával. Teraz tu máme vlastníkov pozemkov a záujemcov o výstavbu IBV v KC9, ktorí sú ochotní všetky nevyhnutné procesy, teda aj celú SEAu a prieskum odfinancovať, takže je tu aj vhodný čas a priestor, aby Správa TANAPu v rámci zisťovacieho konania **požadovala proces SEA a v jej rámci aj daný hydrogeologický prieskum**. Iný developer v inej časti Gánoviec taký prieskum na prosbu obce urobil, takže ani v KC9 by to nemal byť problém.

Nebolo by podľa nás správne, ak tento hydrogeologický prieskum bude požadovať napr. len naše združenie a občania obce Gánovce, a odborná organizácia ochrany prírody a krajiny, ktorá zodpovedá za ochranu Prírodnej pamiatky Briežky a územia v systéme NATURA 2000 Gánovské slaniská, by tento reálny prieskum nepožadovala aj keď tieto dáta a vedomosti o hydrickom režime chránených území nemá k dispozícii. Alebo sa mýlime a Správa TANAPu už taký prieskum realizovala? Okrem iného nie je vylúčené, že objektívny prieskum preukáže, že už realizovanou výstavbou v lokalite L a jej širšom okolí došlo k narušeniu hydrického režimu Prírodnej pamiatky Briežky a územia SKUEV0139 Gánovské slaniská. Ak by sa to týmto prieskumom preukázalo, tak budeme to potom musieť riešiť. Zatiaľ a bez prieskumu a odbornej analýzy aj Správa TANAPu môže o tejto eventualite len hypoteticky špekulovať.

Dovolíme si ešte prezentovať pár úryvkov z dokumentu Štátnej ochrany prírody SR, ktorý bol vypracovaný v roku 2006 ako územnoplánovacie podklady a rozbery k dnes platnému územnému plánu obce Gánovce schváleného v roku 2008, **ktorý výstavbu v záväznej časti v priestore KC9 nepovoľuje**.

Pri vymedzovaní jednotiek ÚSES sme zohľadnili schválené dokumenty – Generel nadregionálneho ÚSES SR schválený Uznesením vlády SR pod číslom 319 z r. 1992 a regionálny ÚSES okresu Poprad z r. 1994. Vychádzajúc z konkrétneho poznania stavu prírodných zložiek územia tento materiál upravuje rozsah jednotlivých zložiek ÚSES a navrhuje nové na miestnej úrovni.

Miestne biocentrum:

Gánovský potok – niva Gánovského potoka od prameňov po miesto, kde opúšťa kataster. Rôznorodé vlhkomilné spoločenstvá lúk, mokradí, brehových porastov a fragmentov lužného lesa s veľkou prírodoochrannou hodnotou. Dôležitý výskyt európsky významných biotopov. Pod k.ú. pokračuje ako biocentrum regionálneho významu, ktoré sa kryje s navrhovaným územím NATURA 2000. Zároveň slúži ako biokoridor miestneho významu. V systéme M-ÚSES má územie kľúčový význam.

Návrh využívania: *Lúčne porasty využívať kosením a extenzívnou pastvou. Nekošarovať. Lužný les a brehové porasty ponechať bez zásahu. Do nivy, ani na príľahlé svahy gravitujúce k potoku neumiestňovať žiadnu zástavbu (rodinné domy alebo infraštruktúra cestovného ruchu). Urbanizáciou prostredia môže dôjsť k ohrozeniu blízkej lokality SKUEV 0139 Dolina Gánovského potoka, ktorá začína v nive v susednom katastri.*

Takže veríme, že čo platilo a bolo názorom ŠOP SR v roku 2006 pri tvorbe ÚP Gánovce, bude jej nemenným názorom aj v dnes, keďže jej úlohou je zabezpečiť ochranu prírody a krajiny a má mať spolu s nami prioritný záujem na zachovaní unikátneho prostredia doliny Gánovského potoka, teda KC9 bez zástavby. Alebo sa mýlime?

My nevidíme žiaden dôvod, aby ŠOP SR v zastúpení Správou TANAPu ustúpila od svojich oprávnených požiadaviek a menila svoje predchádzajúce stanoviská, v ktorých vyslovila, že výstavba IBV alebo rekreačných objektov v KC9 v k.ú. Gánovce môže vážne ohroziť predmet ochrany

Prírodnej pamiatky Briežky a územia SKUEV0139 Gánovské slaniská a preto je aj podľa nás nevyhnutné požadovať celý proces SEA pre celý návrh strategického dokumentu Zmeny a doplnky č. 6 ÚP Gánovce, ktorý bol už zaslaný Okresnému úradu Poprad pre zisťovacie konanie.

Dovoliť si uviesť, ak náhodou túto vedomosť nemáte, v roku 2020 bolo v Gánovciach miestne referendum, z ktorého je jasná podpora miestnych občanov, že si výstavbu v lokalite KC9 mnohí neželajú a celý proces zmien a doplnkov č. 6 ÚP Gánovce mnohí občania obce priebežne sledujú, nie len predstavitelia nášho združenia, a ako dotknutá verejnosť proces SEA budú požadovať.

Vo Vašom liste nás prekvapuje, že Vašu argumentáciu smerujete, že Správa TANAPu je voči investorom a developerom v slabšej pozícii a je nútená v ochrane prírody a krajiny ustupovať. Konštatujete, že procesy EIA by sa mali zmeniť, aby nepretrvával stav, ktorý zvyhodňuje investora. Momentálne prebieha reforma národných parkov a Ministerstvo životného prostredia SR pripravuje viaceré zmeny zákonov, napr. nový zákon o krajinnom plánovaní alebo novelu zákona o EIA. Keďže Vy a vaši zamestnanci majú dlhoročné skúsenosti a poznajú všetky slabé stránky jednotlivých zákonov, ale aj napr. ÚSESoV, veríme, že sa aktívne zapájate, aby v týchto reformných časoch a v súlade s programovým vyhlásením vlády nastali vhodné zmeny a problémové veci, na ktoré v komunikácii s nami poukazujete, sa dobrou zmenou zákonov odstránili.

Preto Vás žiadame, aby ste zverejnili všetky námety a pripomienky, ktoré Správa TANAPu v rokoch 2020 a 2021 poskytla generálnemu riaditeľstvu ŠOP SR, Ministerstvu životného prostredia SR, poslancom národnej rady prípadne iným inštitúciám a aké kroky ste podnikli, aby sa nedostatky ako nedostatočná ochrana migračných koridorov, ochrana tradičného vzhľadu krajiny, nedostatočné odborne a objektívne vyhodnocovanie vplyvov na životné prostredie zmenilo na dostatočný mechanizmus ochrany migračných koridorov, dostatočnú ochranu krajiny a funkčný proces posudzovania, v ktorom sa posudzujú aj kumulatívne, synergické a nepriame vplyvy. Ak ste také námety alebo pripomienky nevzniesli, uveďte prosím všetkým prečo sa Správa TANAPu do procesu nevyhnutných zmien a reformy národných parkov dostatočne nezapája.

Veríme, že svojimi podnetmi, ktoré sme tu uviedli, budú z Vašej strany vnímané ako úprimná odborná pomoc Správe TANAPu, aby si svoje úlohy plnila a svoju usilovnú a dôležitú prácu vykonávala ešte lepšie. Na záver ešte chceme veriť, že sa nám podarí vzájomne viesť konštruktívnu diskusiu k nastoleným problémom a od Vás dostaneme, a aj Vaši nadriadení, jednoznačné odpovede na všetky nami zadané otázky. Tešíme sa na spoluprácu.

S úctivým pozdravom

Svetlana Belova
Riaditeľka OZ Machaon International
Kontakt: tel.č. 0917449943
email: zapovedniks@gmail.com

Na vedomie

Juraj Smatana, štátny tajomník MŽP SR

Michal Kíča, štátny tajomník MŽP SR

Katarína Butkovská, generálna riaditeľka odboru MŽP SR

Peter Maňka, zamestnanec MŽP SR

Viera Grigová, slovenská komisia pri UNESCO, MZV

Dušan Karaska, generálny riaditeľ ŠOP SR

Vladimíra Fabriciusová, slovenská komisia pri UNESCO a ŠOP SR

Michaela Mrázová, zamestnanec ŠOP SR

Dominika Kuklová, zamestnanec ŠOP SR

Pavel Herich, predseda OZ Pre dolinu

Peter Jariabka, expert na krajinnú ekológiu